

## Intervju med Johan Södercrantz

*Åsa Steinholtz*

### **Hur länge har du sysslat med fågelskådning och hur kom det sig att du började intressera dig för fåglar?**

Naturintresset och fågelintresset har jag haft så länge jag kan minnas. Som tvååring kröp jag ofta upp på fönsterbrädan hemma för att titta på fåglarna vid fågelbordet, det fanns tydligen en dragningskraft redan då. Min pappa kikade på fåglar och samlade på ägg när han var grabb och tog med mig till sina lokaler nära hemmet i Sandviken när jag var 7–8 år. Jag fick låna pappas gamla handkikare och läste allt om fåglar som jag hittade och lärde mig så mycket som jag bara kunde.

Min morfar är uppvuxen i Regnsjö i Hälsingland och var mycket nära vän med Hilding Mickelsson. Jag fick träffa Hilding i tioårsåldern och när han berättade om ugglor och härmade orrspel, spelflygande enkelbeckasiner m.m. blev jag totalt förtrollad av fåglar. Vi brevväxlade under en period och jag besökte honom hemma på hans gård i Regnsjö där han visade bilder och berättade om sina äventyr. Jag tillbringade somrarna i sommarstugan vid Storsjön och där fanns det alltid nya saker att upptäcka. Morfar hade en tubkikare som jag använde flitigt.

När jag var 11 år följde jag med Naturskyddsföreningen på en fågelexkursion runt Storsjön söder om Sandviken. Den morgonen minns jag fortfarande för det var första gången jag såg skogssnäppa, brun kärrhök och skedand. Leif Kihlström var exkursionsledare och kunde allt om fågellivet kring Storsjön. Efter den dagen följde jag ofta med Leif ut i fält och fick lära mig massor.

Lennart Risberg var biologilärare på min högstadieskola och var känd som fågelskådare bland alla. Jag var väldigt avundsjuk när min fyra år äldre bror berättade om hur Lennart visat upp en sparvhök för klassen under en lektion. När jag själv började på högsta-



diet tog Lennart kontakt med mig och jag fick följa med honom ut och skåda. Han är en stor förebild för mig.

Vid Sveriges Ornitologiska Förenings årsmöte 2002 utnämndes jag till "Årets Fågelskådare" och fick då motta en tubkikare från Swarovski. Tack vare det fina priset lyftes skådningen till en helt ny nivå.

### **Hur mycket tid lägger du på skådning och vad gör du vid sidan av?**

Jag jobbar på ArtDatabanken som programmerare. Från 2002 har jag jobbat tillsammans med Johan Nilsson och byggt upp Artportalen där bl.a. rapportsystemet för fåglar ("Svalan") ingår. På ArtDatabanken befinner man sig ofta i händelsernas centrum och får ta del av det mesta som händer inom naturvården. De flesta kollegorna har specialintressen och många är fågelskådare så miljön är väldigt rolig och inspirerande. Jag skådar så mycket

som jag hinner och orkar med. Det blir många timmar på ett år, mer eller mindre alla helg- och semesterdagar är jag ute och när säsongen tillåter blir det även före och efter jobbet om jag hinner. Allt i naturen är intressant, jag tittar gärna på växter, fjärilar och annat. Jag har också ett stort musikintresse och spelade trummor i mer än tio år innan bl.a. studierna kom emellan. Det var mest jazz, fusion och funk som gällde. Nu har jag en liten hemmstudio i datorn där jag skapar elektronisk musik. Det blir många låtar men än så länge är det få som fått lyssna till mina alster...

#### **Favoritfågellokaler – var skådar du helst i Uppland, Sverige och världen?**

Ledskär och Björn är två givna favoriter i Uppland. Det är något alldeles speciellt med skådningen på öar och favoritstället i Sverige är nog Eggegrund. Jag har gjort några få resor utanför Sverige, bl.a. ett besök i Vitryssland i maj 2004 som verkligen gav mersmak för skådningen i Östeuropa. Jag hoppas kunna göra fler resor framöver.

#### **Vilken typ av fågelskådning föredrar du?**

Jag gillar all typ av skådning men det är extra kul att kolla sträck, gärna på en lokal där man ser både landsträckare och sjöfågel. Skådningen på Eggegrund är mångsidig, man kan kombinera ringmärkning med sträckskådning i en miljö där man ständigt har känslan av att vad som helst kan dyka upp, det är verkligen spännande! Friheten, ensamheten och tidlösheten är en stor del av upplevelsen när man skådar på öar. Jag gillar också skådningen i mars/april då man börjar i skogen med ugglor, spettar och skogshöns och sedan letar vårfåglar i jordbruksmarkerna.

#### **Är du en kryssare? Vilka listor har du och hur håller du ordning på dina kryss?**

Statistik och listor har alltid intresserat mig. Alla mina anteckningar, nya som gamla, registrerar jag i Svalan och tack vare det kan systemet ge mig alla möjliga listor, bl.a. landskap, lokaler, månadslistor m.m. Själva upp-

täckarglädjen och teorier och strategier om hur man skall kunna hitta olika arter driver mig mycket och för att hålla koll på vilka arter jag själv hittat så har jag en s.k. "ädel-lista". Den är för nuvarande på 277 arter. De roligaste som jag hittat hittills är gulbröstad snäppa, sandtärna, ökenstenskväta (Biotest-sjön 26/11 2000), svarthuvad mås, tuvsnäppa, korttålarcka, tofslärka m.m.

#### **Hur många Sverigekryss respektive Upplandskryss har du?**

För närvarande 330 arter i Sverige och 260 arter i Uppland.

#### **Vilket är ditt bästa fågelminne?**

Genom åren har man massor av fina minnen och det känns svårt att välja något speciellt eftersom man värderar dem på olika sätt. Ett färskt fågelminne är från den 3 juni 2006 då jag upplevde en magisk dag på Eggegrund tillsammans med Per Aspenberg. Vi ringmärkte en rödstrupig sångare och lite senare samma morgon hittade jag en hona brednåbbad simsnäppa i full praktdräkt som rastade i flera timmar!

#### **... och ditt värsta?**

Vid mina två besök på Malta har jag fått se hur massor av fåglar skjuts ner för nöjes skull och då blir man illa berörd. En dag såg jag på nära håll hur en vacker gammal stäpphöks-hane störtade till marken i ett moln av fjädrar då den sköts ned med hagel av en jägare.

#### **Har du en favoritart?**

Oj, det var svårt, jag har så många. Dvärgmås, sparvuggla, lavskrika och kungsfågel-sångare är några arter jag direkt kommer att tänka på.

#### **Vad skulle vara en drömbots för dig?**

Att hitta en adult rosenmås på våren på någon av hemmalokalerna skulle slå det mesta. Jag drömmer också om att få uppleva ett riktigt bra lämmelår i fjällen eller att hitta någon riktigt rar tätting på Eggegrund, gärna

någon ny art för Sverige med ursprung långt bort i öster.

**Vilken tror du blir nästa art för landskapet Uppland?**

Historien har ju visat att inget är omöjligt i landskapet Uppland så jag gissar att någon eller några av följande högoddsare dyker upp inom de närmaste åren: stäppörn, rödfalk, ökenpipare, vitgumpsnäppa, wilsonsimsnäppa, rosenmå, alpseglare, vitstrupig näktergal eller bergsångare.

**Finns det någon Upplandsskådare som du skulle vilja veta mer om?**

Pekka Westin bevakar ständigt Hjälstaviken och räknar nästan dagligen alla de rastande och häckande fåglarna på lokalen med imponerande precision. Förutom vid Hjälstaviken så möter man honom på Öland och Falsterbo om höstarna dit han beger sig för att räkna sträck flera veckor varje år. Det vore spännande att låta Pekka berätta om sina upplevelser i denna artikelserie.

---